

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 18 października 2021 r.

Pozwem z dnia 22 stycznia 2021 r. (data prezentaty) powód K. Z. (obecnie: B.-Z.) wniósł o zasądzenie na swoją rzecz od pozwanego (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. kwoty 8.921,60 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 15 września 2020 r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu.

Uzasadniając żądanie pozwu powód wskazał, że zawarł z pozwanym umowę o udział w imprezie turystycznej na F., która miała być realizowana w terminie 9-16 marca 2020 r. na rzecz 5-osobowej rodziny, w tym na rzecz powoda. Powód uregulował w całości cenę imprezy tj. kwotę 11.152 zł. Powód wskazał, że ze względu na panującą sytuację na świecie związaną z nasilającą się epidemią (...) powód zdecydował się odstąpić od zawartej umowy, co uczynił w dniu 04 marca 2020 r. i zażądał zwrotu pełnej ceny imprezy. Zdaniem pozwanej nie było przesłanek do bezkosztowej rezygnacji. Wobec czego rezygnacja powoda została potraktowana z naliczeniem kosztów, które wyniosły 100% ceny imprezy. Powód nie zgodził się z decyzją pozwanego i zwrócił się z wnioskiem o pomoc do Miejskiego Rzecznika Konsumentów w W.. Miejski Rzecznik Konsumentów zwracał się kilkakrotnie do pozwanego, oczekując zwrotu na rzecz powoda 100% ceny imprezy. Finalnie pozwany zwrócił powodowi kwotę stanowiącą 20% ceny imprezy wraz z odsetkami tj. sumę 2.314,47 zł (20% ceny to 2.230,20 zł plus odsetki w kwocie 84,07 zł). Zwrot nastąpił w dniu 18 maja 2020 r., zatem roszczenie powoda ogranicza się do żądania zwrotu pozostałej sumy, tj. kwoty 8.921,60 zł stanowiącej 80% ceny imprezy. Jako podstawę dochodzonego roszczenia powód wskazał art. 47 ust. 4 ustawy z dnia 24 listopada 2017 r. o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych (pozew k. 2-9).

W dniu 26 lutego 2021 r. w sprawie II Nc 1450/21 referendarz sądowy w tut. Sądzie nakazem zapłaty orzekł zgodnie z żądaniem pozwu (nakaz zapłaty k. 54).

W sprzeciwie od nakazu zapłaty (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. zaskarżył nakaz zapłaty w całości i wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na swoją rzecz od powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwany nie zakwestionował zasadniczo twierdzeń pozwu co do stanu faktycznego. W jego ocenie spór dotyczył kwestii, czy w momencie złożenia przez powoda oświadczenia woli istniały obiektywne przesłanki umożliwiające mu odstąpienie od zawartej między stronami umowy. W ocenie pozwanego w momencie odstąpienia przez powoda od umowy nie istniały okoliczności uniemożliwiające lub utrudniające realizację umowy, zaś same subiektywne odczucia powoda nie dają takich podstawy do zastosowania art. 47 ust. 4 ustawy o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych (sprzeciw od nakazu zapłaty k. 57-59).

Pismem z dnia 19 sierpnia 2021 r. (data nadania) na podstawie art. 63³ k.p.c. oraz art. 42 ust. 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 275 ze zm.) Miejski Rzecznik Konsumentów w (...) W. oświadczył, że wstępuje do postępowania za zgodą i po stronie powoda. Jednocześnie Miejski Rzecznik Konsumentów wskazał, że popiera powództwo i wnosi jak w żądaniu pozwu (pismo Miejskiego Rzecznika Konsumentów w W. k. 75).

Pismem z dnia 31 sierpnia 2021 r. (data nadania) powód podtrzymując w całości swoje roszczenie, poinformował, że córka powoda N. Z., która również miała być uczestnikiem wyjazdu, choruje na młodzieńcze idiopatyczne zapalenie stawów ((...)), co również miało wpływ na decyzję o rezygnacji z wyjazdu. Jednocześnie powód poinformował o modyfikacji swojego nazwiska na (...) (pismo powoda k. 83).

Na rozprawie w dniu 04 października 2021 r. pełnomocnik Miejskiego Rzecznika Konsumentów w W. złożył pismo procesowe ze stanowiskiem w sprawie, w którym popierając powództwo wniósł jak w żądaniu pozwu, a dodatkowo o

zasądzenie od pozwanego na rzecz Miejskiego Rzecznika Konsumentów w W. kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Odnosząc się do sprzeciwu od nakazu zapłaty Miejski Rzecznik Konsumentów zakwestionował zawarte w nim twierdzenia, wskazując na tę okoliczność, że stan epidemii obejmował terytorium całej Europy, bez wyłączenia z niej F., a co za tym idzie obawa konsumenta o przebieg zaplanowanej imprezy turystycznej w tym faktycznej możliwości wypoczynku oraz jego bezpieczeństwa budziły obiektywnie wiele wątpliwości. W chwili rezygnacji z wycieczki przez konsumenta sytuacja zarówno w Polsce jak i w całej Europie była bardzo dynamiczna, panował chaos związany z brakiem wypracowanych rozwiązań organizacyjnych oraz legislacyjnych dotyczących stanu epidemii, takie okoliczności w sposób obiektywny powodowały uzasadnione obawy o zasadność wyjazdów poza granice kraju oraz o ewentualne tego konsekwencje. Ponadto, zdaniem Miejskiego Rzecznika Konsumentów nie sposób zgodzić się z twierdzeniami pozwanego, że powodem w chwili rezygnacji z wyjazdu kierowały jedynie subiektywne a nie obiektywne odczucia, gdyż również pozwany w chwili rezygnacji z imprezy przez powoda nie mógł stwierdzić, że impreza przebiegnie w sposób standardowy, że żaden z uczestników nie zarazi się nowym i nie do końca znanym wirusem, że nie dojdzie do nieoczekiwanych okoliczności mających istotny wpływ na jakość świadczonej usługi przez pozwanego. Skoro bowiem w dniu 30 stycznia 2020 r. Dyrektor Generalny (...) uznał wybuch koronawirusa za stan zagrożenia zdrowia publicznego o zasięgu międzynarodowym - wymagającym skoordynowanej reakcji międzynarodowej, to twierdzenia pozwanego o jedynie subiektywnej, nieuzasadnionej obawie powoda, co do sytuacji w miejscu gdzie impreza turystyczna miała się odbyć, jest twierdzeniem nieuzasadnionym. Stosując kryteria obiektywne, biorąc również pod uwagę atmosferę strachu, niepewności, braku rozwiązań systemowych na poziomie krajowym oraz międzynarodowym, rezygnacja z udziału w imprezie turystycznej była zachowaniem racjonalnym, uzasadnionym wyjątkowością zaistniałej sytuacji (stanowisko w sprawie Miejskiego Rzecznika Konsumentów w W. k. 90-91).

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 09 stycznia 2020 r. K. Z., działając w imieniu własnym oraz 4 innych osób, zawarł z (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. umowę o udział w imprezie turystycznej. Cena całkowita za wyjazd wynosiła 11.152 zł i obejmowała m. in. zakwaterowanie w terminie od 09 marca 2020 r. do 16 marca 2020 r. na Wyspach K. w F. (bezsporne; dowód: umowa k. 11; potwierdzenia transakcji k. 12-13; zeznania powoda k. 92).

W dniu 02 marca 2020 r., doręczonym pozwanemu w dniu 04 marca 2020 r., powód pisemnie oświadczył o odstąpieniu od umowy, jednocześnie wnosząc o zwrot kwoty 11.152 zł w terminie 7 dni od otrzymania oświadczenia. Odstępując od umowy powód powołał się na art. 47 ust. 4 ustawy o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych wskazując na występowanie w miejscu docelowym lub jego najbliższym sąsiedztwie nieuniknionych i nadzwyczajnych okoliczności, które mają znaczący wpływ na realizację imprezy turystycznej lub przewóz podróżnych do miejsca docelowego. W oświadczeniu o odstąpieniu w dwunastu punktach powód przedstawił nieuniknione i nadzwyczajne okoliczności, które w jego ocenie uzasadniały odstąpienie. Nadto powód wskazał, że dodatkowym czynnikiem ryzyka jest fakt, że córka powoda N. cierpi na przewlekłą chorobę immunologiczną młodzieńcze idiopatyczne zapalenie stawów, co znacząca zwiększa prawdopodobieństwo infekcji (oświadczenie o odstąpieniu od umowy k. 14; zeznania powoda k. 92).

Pismem z dnia 05 marca 2020 r. pozwany odmówił spełnienia roszczenia, wskazując, iż obecnie nie ma zagrożenia, które mogłoby wpłynąć na realizację imprezy turystycznej (pismo pozwanego k. 15).

Miejski Rzecznik Konsumentów w W., działając na rzecz powoda, podjął się interwencji, kierując do pozwanego pismo z dnia 29 kwietnia 2020 r., pismo z dnia 10 czerwca 2020 r. i pismo z dnia 25 czerwca 2020 r., oczekując zwrotu na rzecz powoda 100% ceny imprezy (pisma Miejskiego Rzecznika Konsumentów w W. k. 16-24).

Finalnie pozwany pismem z dnia 15 maja 2020 r. zwrócił powodowi kwotę stanowiącą 20% ceny imprezy wraz z odsetkami tj. sumę 2.314,47 zł (20% ceny to 2.230,20 zł plus odsetki w kwocie 84,07 zł). Zwrot nastąpił w dniu 18 maja 2020 r. (pismo pozwanego k. 25; potwierdzenie transakcji k. 28).

Powszechnie wiadomo, że od początku 2020 r. świat zмага się z nowym koronawirusem powodującym chorobę (...)19. W styczniu 2020 r. odnotowano pierwsze przypadki zakażenia poza C. (m. in. w Tajlandii, USA, Francji). W drugiej połowie lutego ogniskiem koronawirusa okazały się W., przy czym najbardziej dotknięty został region Lombardii, bezpośrednio sąsiadujący ze Szwajcarią. Istniało (potwierdzone zresztą późniejszymi zdarzeniami) ryzyko zamknięcia ośrodków narciarskich i poważnych problemów dla turystów. W dniu 28 lutego 2020 r. także w Polsce podejmowano już pierwsze nieoficjalne kroki związane z szerzącym się nowym wirusem (np. uruchomiono infolinię NFZ, zdecydowano o wypłacie zasiłków chorobowych w okresie kwarantanny, część uniwersytetów wstrzymała wyjazdy studentów). Rozprzestrzenianie się choroby (...)19 stało się głównym tematem rozmów prywatnych i doniesień medialnych (fakty nie wymagające dowodu, gdyż informacja o nich jest powszechnie dostępna – art. 228 § 2 k.p.c.).

W dniu 24 września 2020 r. powód wystosował do pozwanego wezwanie do zapłaty wskazując na 7 – dniowy termin zapłaty żądanej kwoty 8.921 zł od dnia otrzymania wezwania, pod rygorem skierowania sprawy na drogę sądową (wezwanie do zapłaty k. 46; potwierdzenie nadania k. 47; wydruk z systemu Poczty Polskiej k. 48-50).

Powyższy stan faktyczny, zasadniczo bezsporny pomiędzy stronami, Sąd ustalił przede wszystkim na podstawie powołanych powyżej dokumentów i wydruków znajdujących się w aktach sprawy. W ocenie Sądu nie było podstaw, by poddawać w wątpliwość okoliczności faktyczne wynikające z ich treści. Dlatego Sąd uznał, że dowody z tych dokumentów tworzą spójny, niebudzący wątpliwości w świetle wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, a przez to w pełni zasługujący na wiarę materiał dowodowy.

Ustalając stan faktyczny Sąd oparł się również na zeznaniach powoda, które zasługiwały na danie im wiary. Powód w sposób spójny i logiczny opisał sytuację panującą wówczas w Polsce, a także na całym świecie, a jego zeznania korespondowały z faktami powszechnie znanymi.

Sąd Rejonowy zważył co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości.

Bezsporne między stronami było to, że powoda oraz pozwanego łączyła umowa o udział w imprezie turystycznej w rozumieniu art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 24 listopada 2017 r. o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych (dalej zwanej u.i.t.), a także to, że organizator otrzymał oświadczenie o odstąpieniu od umowy złożone przez powoda.

Spór sprowadzał się przede wszystkim do oceny dopuszczalności złożenia przez powoda oświadczenia o odstąpieniu od umowy w dniu 02 marca 2020 r., doręzonego pozwanemu w dniu 04 marca 2020 r., z powołaniem na przesłankę przewidzianą w art. 47 ust. 4 u.i.t., zgodnie z którym podróżny może odstąpić od umowy o udział w imprezie turystycznej przed rozpoczęciem imprezy turystycznej bez ponoszenia opłaty za odstąpienie w przypadku wystąpienia nieuniknionych i nadzwyczajnych okoliczności występujących w miejscu docelowym lub jego najbliższym sąsiedztwie, które mają znaczący wpływ na realizację imprezy turystycznej lub przewóz podróżnych do miejsca docelowego. W takiej sytuacji podróżny może żądać wyłączenia zwrotu wpłat dokonanych z tytułu imprezy turystycznej, bez odszkodowania lub zadośćuczynienia w tym zakresie. W/w ustawa jako nieuniknione i nadzwyczajne okoliczności określa sytuację pozostającą poza kontrolą strony powołującej się na taką sytuację, której skutków nie można było uniknąć, nawet gdyby podjęto wszelkie rozsądne działania (art. 4 ust. 15 u.i.t.).

K. Z. złożył oświadczenie o odstąpieniu od umowy w dniu 02 marca 2021 r., doręczonemu pozwanemu w dniu 04 marca 2020 r. W oświadczeniu tym powód wskazał wyraźnie na okoliczności, na których oparł swoje oświadczenie. Okoliczności te łączyło to, że były one powiązane z rozprzestrzenianiem się zakażeń wirusem S.-CoV-2. Spór w niniejszej sprawie dotyczył tego, czy w chwili złożenia oświadczenia o odstąpieniu od umowy przez powoda, powoływane przez niego okoliczności stanowiły nieuniknione i nadzwyczajne okoliczności występujące w miejscu docelowym lub jego najbliższym sąsiedztwie, które miały znaczący wpływ na realizację imprezy turystycznej lub

przewóz podróźnych do miejsca docelowego. W ocenie Sądu w chwili złożenia przez powoda oświadczenia o odstąpieniu tj. w dniu 04 marca 2020 r. takie okoliczności występowały.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że ustawodawca w art. 47 ust. 4 u.i.t. nie wymaga aby okoliczności te uniemożliwiały całkowicie wyjazd lub korzystanie z usług turystycznych w miejscu docelowym. Wymagane jest jedynie aby nadzwyczajne i nieuniknione okoliczności miały znaczący wpływ na realizację imprezy turystycznej lub przewóz. Zatem zamknięcie stoków narciarskich, hoteli, czy też zamknięcie granic przed złożeniem oświadczenia o odstąpieniu nie było w świetle art. 47 ust. 4 u.i.t. warunkiem koniecznym skutecznego odstąpienia przez powoda od umowy.

Wbrew stanowisku pozwanego, w momencie złożenia przez powoda oświadczenia o odstąpieniu, istniały okoliczności, które miały wpływ na realizację imprezy turystycznej i tymi okolicznościami były coraz liczniejsze zakażenia wirusem S.-CoV-2, w tym zakażenia występujące na terenie Hiszpanii i obawy z tym związane. Okoliczności te występowały niewątpliwe w dniu 04 marca 2020 r.

Dodatkowo wskazać należy, że w istotę imprezy turystycznej wpisuje się wypoczynek, będący następstwem realizacji usług przez organizatora, a nie ciągła troska o własne zdrowie, obawa o ryzyko zamknięcia ośrodków, o warunki powrotu do domu, o konieczność odbycia kwarantanny i poniesienie kosztów z tym związanych. Stan faktyczny przedmiotowej sprawy obrazuje jak dynamicznie i gwałtownie zmieniała się sytuacja na terenie Europy. Obawy powoda, które to opisał w swych zeznaniach, znajdowały swe podstawy w doniesieniach medialnych i informacjach, jakie były przekazywane przez przedstawicieli władz publicznych. W dniach poprzedzających złożenie oświadczenia o odstąpieniu, strach przed koronawirusem był znaczny, a dodatkowo potęgowały go obawy co do tempa rozpowszechniania się wirusa i następstw choroby nim wywołanej. Jak powszechnie wiadomo, na chwilę złożenia oświadczenia o odstąpieniu od umowy coraz więcej państw wdrażało ograniczenia przemieszczania się w postaci zamykania ruchu dla obcokrajowców, obowiązku kwarantanny, a także wprowadzało stan wyjątkowy. W Europie potwierdzanych było coraz więcej przypadków chorych na (...)19, a także zgonów tym spowodowanych. Znane były wówczas także oświadczenia rządowe, w których apelowano o pozostawanie w domach, ograniczenie kontaktów i odradzano odbywania podróży zagranicznych. Powód zatem wykazał, że w miejscu docelowym lub jego najbliższym sąsiedztwie występowały nieuniknione i nadzwyczajne okoliczności, mające znaczny wpływ na realizację zaplanowanej imprezy turystycznej, gdyż już w chwili złożenia oświadczenia o odstąpieniu było wówczas pewnym, iż nawet gdyby wyjazd doszedł do skutku, to przebiegałby on w atmosferze obaw co do bezpieczeństwa i możliwości powrotu.

Mając na uwadze powyższe Sąd uznał, że oświadczenie powoda doręczone organizatorowi w dniu 04 marca 2020 r. było skuteczne. Wobec tego (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. w świetle art. 47 ust. 4 u.i.t. jest zobowiązana do zwrotu reszty dokonanych przez powoda wpłat z tytułu umowy o świadczenie usług turystycznych, tj. kwoty 8.921,60 zł.

Zgodnie z art. 15k ust. 1 ustawy z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...)19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (tekst jedn. Dz. U. z 2020, poz. 842 ze zm.), odstąpienie od umowy w trybie art. 47 ust. 4 u.i.t. pozostające w bezpośrednim związku z wybuchem epidemii wirusa (...)2, jest skuteczne z mocy prawa po upływie 180 dni od dnia powiadomienia przez podróźnego o odstąpieniu. Przepis ten wszedł w życie w trakcie biegu 14-dniowego terminu na zwrot poniesionych wpłat i opłat zgodnie z art. 47 ust. 6 u.i.t. W związku z powyższym okres 180 dni na zwrot uiszczonych reszty zapłaconej ceny imprezy turystycznej, tj. kwoty 8.921,60 zł, upłynął 31 sierpnia 2020 r., a następnie okres 14 dni na zwrot wpłat i opłat zgodnie z art. 47 ust. 6 u.i.t. upłynął 14 września 2020 r. Pozwany pozostaje więc w opóźnieniu od dnia 15 września 2020 r. i od tego dnia powód jest uprawniony do naliczania odsetek ustawowych za opóźnienie zgodnie z art. 481 § 1 i 2 k.c. O powyższym sąd orzekł w punkcie pierwszym sentencji wyroku.

W pkt II. wyroku Sąd na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 500 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, na którą złożyła się uiszczona opłata sądowa od pozwu.

Bezspornym jest, że na podstawie art. 633 k.p.c. w sprawach o ochronę konsumentów powiatowy (miejski) rzecznik konsumentów może wytaczać powództwa na rzecz obywateli. Zasadą zatem jest, że rzecznik jako instytucja powołana do ochrony interesów konsumentów jest legitymowany do wytoczenia na rzecz konsumenta każdego powództwa w sprawach o ochronę konsumentów. Rzecznik działający na rzecz indywidualnego konsumenta może więc wystąpić z każdym żądaniem, z którym mógłby samodzielnie wystąpić ten konsument. Z brzmienia art. 12 u.p.n.p.r. jednoznacznie wynika, że konsument może wystąpić z każdym z pięciu wskazanych w tym przepisie żądań. Konsument może dochodzić tych roszczeń działając samodzielnie. Może też być zastąpiony w procesie przez rzecznika konsumentów działającego na podstawie art. 633 k.p.c. Rzecznik działający na rzecz indywidualnego konsumenta może więc wystąpić z wszystkimi roszczeniami, jakie przysługują konsumentowi na mocy art. 12 ust. 1 - 5 u.p.n.p.r.

Jako że w niniejszej sprawie, za zgodą powoda, przedstawił swoje stanowisko Miejski Rzecznik Konsumentów w W. i wniósł o zasądzenie zwrotu kosztów procesu od pozwanego na swoją rzecz, należało to żądanie uwzględnić. W skład zasądzonych kosztów procesu na rzecz Miejskiego Rzecznika Konsumentów w W. weszły: 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa oraz 1.800 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego Miejskiego Rzecznika Konsumentów w W. wynikających z dyspozycji § 2 pkt 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

sędzia Krystyna Dąbrowska

ZARZĄDZENIE

1. odstąpić od doręczenia za pośrednictwem portalu informacyjnego;
2. niniejsze zarządzenie umieszczone zostało na portalu w celach informacyjnych i nie wywołuje skutków procesowych, doręczenie wywołujące skutki procesowe nastąpi w trybie k.p.c. za pośrednictwem operatora pocztowego;
3. odpis wyroku wraz z uzasadnieniem proszę doręczyć pełnomocnikowi Miejskiego Rzecznika Konsumentów w W. (bez pouczenia).

sędzia Krystyna Dąbrowska